

Тед Лассо: Розколюють [3].

У цьому прикладі перекладач підбирає фразеологічний аналог. Він замінює слово "cookie", що перекладається як "печиво", на "горішок", а вираз "*dip 'em in milk*" – на "розколюють". Слід також зауважити, що перекладач не лише доречно переклав ідіому українською, а й зберіг жартівливий стиль у цільовій мові.

Під час перекладу ідіом важливо враховувати особливості мови, контекст та культуру певного народу. Використання фразеологічних аналогів або фразеологічних еквівалентів можуть бути ефективним способом передачі ідіом у мові перекладу. Однак важливо обирати правильні відповідники, які відтворюють емоційний та стилістичний відтінок оригінального висловлення.

Проаналізувавши приклади з англomовного серіалу "Тед Лассо" та його переклад українською, робимо висновок, що перекладач вдало застосовує стратегії перекладу для передачі сенсу ідіоматичних висловів. Він зберігає гумористичний відтінок в діалозі, використовуючи адекватний переклад у цільовій мові.

Отже, при перекладі ідіом важливо вміло обирати стратегії, які дозволяють передати їхній сенс та емоційне забарвлення в мові перекладу, зберігаючи при цьому стиль та характер оригінального тексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Gabriella Kovacs. An Evergreen Challenge for Translators – The Translation of Idioms. Acta Universitatis Sapientiae, Philologica, 8, 2. 2016. 61–77.
2. [URL:https://tv.apple.com/ua/show/ted-lasso/umc.cmc.vtoh0mn0xn7t3c643xqonfzy](https://tv.apple.com/ua/show/ted-lasso/umc.cmc.vtoh0mn0xn7t3c643xqonfzy)
3. URL: <https://uaserial.club/ted-lasso/season-1-ac>

М. Ю. Прокопчук

Житомирський державний університет імені Івана Франка

СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ НОМІНАЦІЙ ЧЛЕНІВ МАФІОЗНОЇ СТРУКТУРИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНІВ МАРІО П'ЮЗО

Особливості відображення культури країни, народу та нації у мові є дискусійним питанням у лінгвістиці протягом багатьох десятиліть. Той факт, що для позначення лексичних одиниць, що відображають національно-культурну специфіку, немає єдиного терміну, підтверджує думку про складні

взаємини мови та культури з погляду відображення останньої за допомогою певних мовних засобів [1: 82–84]. Відтворення лексики, що включає соціокультурний компонент, у перекладі потребує особливих знань культури вихідної мови, що, насамперед, передбачає використання різноманітних перекладацьких трансформацій [2: 306–307].

Метою дослідження є виокремлення та класифікація перекладацьких прийомів, які використано в українських перекладах [3; 4] романів Маріо П'юзо «Останній дон» [9] та «Хрещений батько» [8] при відтворенні номінацій осіб у мафіозній структурі, зображеній в зазначених творах.

До першого прийому відтворення такого виду лексики відносимо транскодування:

Hagen had filled the Consigliere's post for the past year, ever since the cancer had imprisoned Genco Abbandando in his hospital bed [8].

Хейген обіймав посаду консільйорі вже протягом року, відтоді, як рак прикував Дженко Аббандандо до лікарняного ліжка [4].

Оскільки запозичена з італійської мови лексема *consigliere*, яку визначає тлумачний словник англійської мови як *a person who serves as an adviser or counselor to the leader of a criminal organization* [7], не має еквівалентного відповідника у цільовій мові, при перекладі була використана транскрипція. Вибір саме цього прийому був зумовлений важливістю відтворення культурного забарвлення цієї лексеми, адже вона використовується представниками мафіозної структури саме італійського походження [10: 21–23]. Зауважимо, що в оригіналі лексема пишеться з великої букви, як власна назва, що не відображається в українській мові, де використання великої букви для іменників є більш обмеженим.

До другого прийому відтворення номінацій членів мафіозного клану відносимо еквівалентний переклад:

However you will remain the Family Hammer [9].

Одначе для «родини» ти й надалі залишаєшся «молотом» [3].

Лексема *hammer* має значення *something that resembles a hammer in form or action* [7], що дає можливість пов'язати діяльність особи з силовими діями. Використання еквівалентного перекладу частини терміну *Family hammer* українською як «молот» зумовлене необхідністю зберегти оригінальний контекст, з одного боку, а, з іншого, зробити термін зрозумілим читачеві. Використання лапок демонструє переносне значення лексеми *молот*, що має значення *великого розміру молоток для подрібнення каменю, для кування заліза, забивання чого-небудь і т. ін.*, словник зазначає, що лексична одиниця використовується у порівняннях [5: 790], отже, може бути вжита для найменування посади, що асоціюється з наявністю сили.

Третім прийомом при відтворенні номінацій посад є приблизний переклад:

Virginio Ballazzo was the Don's underboss, an executive officer in the Clericuzio Family [9].

Вірджініо Баллаццо служив у дона розпорядником, правив за своєрідного адміністратора в «родині» Клерікуціо [3].

Термін *an executive officer* має наступне визначення в англійській мові – *the officer second in command of a military or naval organization or vessel* [7] та сигналізує про парамілітарну структурну мафіозного клану. Оскільки у цьому контексті сполука використовується на позначення особи у кримінальній структурі, при відтворенні цільовою мовою був використаний приблизний переклад, аби адаптувати цей термін для читача.

Отже, в українському перекладі романів М. П'юзо «Останній Дон» та «Хрещений батько» використано наступні прийоми відтворення лексем, що використовуються на позначення осіб у мафіозній структурі: транскодування, еквівалентний та приблизний переклад. Зазначені перекладацькі прийоми, з одного боку, зберігають своєрідність субкультури, описаної у романах, а, з іншої, допомагають адаптувати текст для кращого розуміння цільової аудиторії, оскільки досліджувані романи містять культурно-забарвлену лексику, розуміння котрої потребує певних додаткових знань про представників італійської мафії у США.

Подальшою перспективою дослідження є виокремлення прийомів передачі граматичних явищ роману Маріо П'юзо «Сицилієць» в українському перекладі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисенко Н. Д., Славова Л. Л., Кодубовська О. О. Художній світ реалій американських університетів: лінгвокраїнознавчий та лінгвокультурологічний аспекти. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 27, т. 1. С. 82–86.
2. Лощенова І., Нікішина В. Проблеми відтворення мовних реалій. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер. : Лінгвістика. 2011. Вип. 15. С. 306–309.
3. П'юзо М. Останній Дон. Пер. з англ. А. Онищенко та П. Таращук. Київ : «Всесвіт». 1997 № 11-12.
4. П'юзо М. Хрещений батько. Пер. з англ. Батюк В. Г. та Овсяк О. М. Київ : «КСД». 2017
5. Словник української мови : в 11 т. / ред. кол. : І. К. Білодід (гол. ред.) та ін. Київ : Вид-во "Наукова думка", 1973. Т. 4: І–М. 840 с.
6. Словник української мови : в 11 т. / ред. кол. : І. К. Білодід (гол. ред.) та ін. Київ : Вид-во "Наукова думка", 1973. Т. 10: Т–Ф. 659 с.
7. Merriam-Webster. URL: <https://www.merriamwebster.com> (Дата звернення 20.01.2024).

8. Puzo M. *The Godfather*. New York : *Berkley Books*. 1983. 479 p.
9. Puzo M. *The Last Don*. New York : *Ballantine Books*. 1997. 475 p.
10. Salvatore L. *History of the Mafia*. New York : *Columbia University Press*, 2011. 352 p.

В. Р. Путієнко, І. І. Шахновська
Національний авіаційний університет

ВІДТВОРЕННЯ ЕМОТИВНИХ МОВНИХ ЗАСОБІВ У ПЕРЕКЛАДІ СУЧАСНОЇ АНГЛОМОВНОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ (НА МАТЕРІАЛІ ЦИКЛУ РОМАНІВ ДЖ. КІННІ «ЩОДЕННИК СЛАБАКА»)

У світлі літературного перекладу відтворення емоційного забарвлення та почуттів, закладених автором в оригінальний текст, є одним з найскладніших завдань. Особливо це стосується дитячої літератури, яка безпосередньо апелює до емоційної сфери юного читача. Саме емотивні мовні засоби, такі як емоційно забарвлена лексика, стилістичні прийоми, граматичні конструкції, роблять твори для дітей яскравими, захопливими та незабутніми.

У цьому контексті особливий інтерес представляє цикл романів Дж. Кінні "Щоденник слабака", який став надзвичайно популярним серед юних читачів у всьому світі. Ці твори розповідають про пригоди та повсякденне життя підлітка Грега Гефлі, використовуючи при цьому різноманітні емотивні мовні засоби для створення яскравих образів, гумористичних ситуацій та емоційних моментів.

Під час перекладу художніх творів перекладач стикається з численними викликами у відтворенні емоційного забарвлення оригіналу. Основна проблема полягає в тому, що емотивні одиниці різних мов часто не мають точних відповідників через відмінності в культурних традиціях, способах вираження емоцій тощо. Більше того, багато емотивних значень мають оказіональний, контекстно-залежний характер, що ускладнює їх ідентифікацію та передачу. Тобто, перекладач має враховувати низку чинників: контекст, стилістичні особливості твору, сферу емоційного досвіду автора та цільову дитячу аудиторію.

Важливим принципом є забезпечення динамічної еквівалентності, за якою текст перекладу повинен викликати в читача ті самі емоції та враження, що й оригінал [5].